

การศึกษา

การบัญชีนิติการ

ในการแสวงหาข้อเท็จจริงต้องอาศัยหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นวัตถุพยาน ประจักษ์พยาน หรืออื่น ๆ แม้แต่ในทางการเงินที่เคยได้ยินกันว่า “มีใบเสร็จหรือเปล่า?” เมื่อไม่ปรากฏใบเสร็จก็ไม่อาจจะรู้ว่าเงินที่จ่ายไปนั้นไปในทิศทางใด ความเชี่ยวชาญในการสืบสวนเพียงอย่างเดียวอาจไม่เพียงพอ จึงมีการตรวจสอบทางบัญชีร่วมกัน เพื่อให้ทันกับความลึกลับของผู้ทุจริต หรือ ที่เรียกกันว่า การบัญชีนิติการ (forensic accounting)

คณะกรรมการจัดทำพจนานุกรมศัพท์เศรษฐศาสตร์ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา อธิบายว่า การบัญชีนิติการ (forensic accounting) หรือ นิติการการเงิน (financial forensic) หมายถึง การนำเทคนิคและวิธีการทางบัญชีไปใช้ตรวจสอบเอกสารทางการเงินขององค์กรหรือบุคคล เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับการเงิน เช่น การฉ้อโกง การฉ้อฉล การฟอกเงิน รวมไปถึงการประเมินความสูญเสีย

หรือความเสียหายเพื่อเรียกค่าชดเชยหรือค่าสินไหมทดแทน ทั้งนี้ รายงานผลการตรวจสอบหรือประเมินดังกล่าวของ นักบัญชีนิติการ (forensic accountant) สามารถนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการพิจารณาพิพากษาได้ ซึ่งนักบัญชีนิติการนี้ต้องเป็นผู้ได้รับประกาศนียบัตรเฉพาะจากที่ได้ผ่านการฝึกอบรมมาเป็นพิเศษจากสถาบันซึ่งเป็นที่ยอมรับว่ามีคุณภาพสูงตามมาตรฐานสากล ในทำนองเดียวกับผู้ได้รับอนุญาตให้มีอาชีพเป็น ผู้ตรวจสอบบัญชี (chartered accountants) โดยมีความเชี่ยวชาญแต่ละสาขา เช่น ด้านการฉ้อโกงภาษี การฟอกเงิน การล้มละลาย การฉ้อโกงในตลาดหลักทรัพย์

ตัวอย่างการนำการบัญชีนิติการมาใช้ประกอบการดำเนินคดีคือในกรณีของ อัล คาโปน (Al Capone) ช่วงทศวรรษ ๑๙๒๐-๑๙๓๐ อัล คาโปน ทำธุรกิจผิดกฎหมายแต่ทางการไม่สามารถเอาผิดได้เพราะคิดสินบนเจ้าพนักงานรัฐทุกระดับ ในท้ายที่สุดถูกดำเนินคดีฉ้อโกงภาษี และถูกจำคุกเมื่อนักบัญชีนิติการของกรมสรรพากรสหรัฐอเมริกาทำการตรวจสอบทางบัญชีเงินได้ของอัล คาโปน ทั้งหมดที่ได้จากการทำธุรกิจผิดกฎหมาย และพบว่า อัล คาโปน ไม่ได้รายงานเงินได้ดังกล่าวเพื่อเสียภาษี.

จินดารัตน์ โพธิ์นอก